

सूक्तिव्रतं तव । संवत्सरः स्रुतो वङ्गिस्तथाकैः परिवत्सरः ।
इदापूर्वस्तथा सोमो ह्यनुपूर्वः प्रजापतिः । उत्पूर्वश्च
तथा प्रोक्तो देवदेवो महेश्वरः । तेषां मण्डलविन्यासः
प्राग्देव विधीयते” । प्राग्दित नीलश्वेतरक्तपीत
कृष्णकैः मण्डलविन्यासाः कर्त्तव्याः “प्राग्वत् प्रपू-
जनं कार्यं होमः कार्यौ यथाविधि । तिलैर्नीच्य-
वैश्वैव घृतेन सितसर्षपैः । तिलैर्द्वैरथ वा मन्त्रैर्द्वामभिः
प्रत्यहं क्रमात् । नक्ताशनश्तथा तिष्ठेत् प्राग्द्विसप्त-
कम् । चैत्रशुक्लं समारभ्य पञ्चमीप्रभृति क्रमात् । संवत्-
सराख्ये वर्षे तु व्रतमेतत् समाचरेत् । पुजावसाने दातव्याः
सुवर्णाः पञ्च यादव ! । चतुर्वेदविदे देयं शाखाभेदेन
यादव ! । एकैकं पञ्चकं देयं यथाकालमिदं भवेत् ।
यथेष्टं लोकमाप्नोति कामचारी विहङ्गमः” ।

सङ्काटकव्रतं वराहपुं “शृणुष्वैकमना भद्र ! सङ्काटकमिदं
व्रतम् । कथयामि महापूर्वं ब्रह्मणा कथितं मम ।
मासस्य काचित्कस्यापि शुक्लप्रतिपदि व्रतम् । गृह्णीया-
देकभक्त्यु कृत्वा दत्तादिशोधनम् । सायं सङ्कल्पमाधाय
द्वितीयायासुपावसेत् । तृतीयायामपि तथा चतुर्थ्यां
पारणं भवेत् । शिवं संपूजयेद्भक्त्या उपवासद्वयेऽपि च ।
यत् विनोपचारेण रात्रौ दद्यात्ततो मुवि ! स्वप्ने प्रातः
ससृत्याय सृत्वा देवं समर्चयेत्” ।

सन्तानव्रतं भविष्योत्तरोक्तम् “कार्त्तिक्यासुपवासी यः
कन्यां दद्यात् खलङ्कृतम् । स्त्रीयां परकीयां वा
नदीसङ्गमके शुभे । एतत् सन्तानदं नाम व्रतं सुगति-
दायकम्” ।

सन्तानाष्टमीव्रतं विष्णुधर्मोत्तरे “कृष्णाष्टम्यां चैत्रमासे
ज्ञातो नियतमानसः । कृष्णमथ्यर्च्यं पूजाञ्च देवक्याः
कुरुते च यः । निराहारो नरः पश्चात् कृष्णस्य जगतः
पतेः । उपोषितो जपन्मन्त्रं रात्रौ प्रयतमानसः ।
पूजायाञ्चापि कृष्णस्य सप्त वारान् प्रकीर्त्तयेत् । पाषण्डि-
नोविकर्मस्थान् वेडालान् वकनास्तकान् । प्रभाते च
ततः स्नातो दत्त्वा विप्राय दक्षिणाम् । सुञ्जीतं जत
पूजस्तु कृष्णस्यैव जगत्पतेः । वैशाखस्यैष्योच्चैव पारणं
हि त्रिमासिकम् । उपोष्य देवदेशं हतेन स्नापये-
द्भिरम् । आषाढे आषाढे चैव मासि भाद्रपदे तथा ।
उपोषितो द्वितीयं वै पारणं पूर्ववद्भवेत् । आश्विने
कार्तिके सौम्ये तृतीयं पारणं तथा । पौषे माघे
फाल्गुने च चतुर्थं द्विजसत्तम ! । पारणं पारणं पूर्णं

हतेन स्नापयेद्भिरम् । ब्राह्मणेभ्यो हतं दद्यात्तथैव प्रति-
पारणम् । कृत्वा व्रतं नाकमनुप्रयाति सातुष्यनासाद्य
च निर्हृतः स्यात् । सन्तानव्रतञ्च तथाप्युत्तरेऽसौ याव-
न्मर्ही सागरमेखलान्ताम् ।

सप्तभिद्रतं विष्णुधर्मोत्तरे “चैत्रशुक्लादधारभ्य प्रत्यहं दिन-
सप्तकम् । मरीचिमन्त्राङ्गिरसं पुलस्त्यं पुलहं क्रतुम् ।
वशिष्ठञ्च महाभागं पूजयेत् दिवसक्रमात् । कालोद्भवैः
फलैः पुष्पैः गोरसैश्च फलान्वितैः । आचरेत् प्रत्यहं
ज्ञानं बहिर्नक्ताशयो भवेत् । महाव्याहृतिभिर्होसं
तिलैर्नित्यं समाचरेत् । तर्पयेद्ब्राह्मणांश्चात्र फलमूलेषु
गोरसैः । वारिधान्यस्य दातव्याः क्षीरपूर्णां द्विजातिषु ।
एवं संवत्सरं कृत्वा व्रतान्ते चाऽऽहिताग्नेये । दद्यात्
कृष्णाजिनं राजन् ! यथापूर्वं मयेरितम् । व्रतमेतन्नरः
कृत्वा भोजोपायञ्च विन्दति” ।

सप्तवारस्तव्रतं विष्णुधर्मोत्तरोक्तम् “चैत्रशुक्लादधारभ्य प्रत्यहं
दिनसप्तकम् । सुप्रभां काञ्चनाक्षीञ्च विशालां मानसो-
द्भवाम् । मेघनादां सुवेषुञ्च तथैव विमलोदकाम् ।
नित्यं संपूजयेद्भक्त्या बहिःस्नानं समाचरेत् । तासाञ्च
प्रत्यहं नाम्ना दध्ना होमं समाचरेत् । ब्राह्मणान्
भोजयेच्चात्र दध्ना युक्तं सुभोजनम् । हतोदनं तथा-
श्रीयात्सकदेव तथा निशि । एवं संवत्सरं कृत्वा व्रतं
सारस्तं नरः । तत्रोष्य सुचिरं कालं सातुष्ये जा-
यते यदा” इत्यादि ।

सप्तसुन्दरकव्रतं भविष्योत्तरोक्तम् “एकभक्ता च सप्ताहं
पौरिणीरत्नं भोजयेत् । संपूज्य पार्वतीं भक्त्या गन्ध-
पुष्पविलेपनैः । ताम्बूलसिन्दूरवरैर्नारिकेलफलेन च ।
प्रियतां कुसुदा देवीं प्रशियत्य विमर्जयेत् । एकैकां पूज-
येद्देवीं सप्ताहं यावदेव तु । पुनश्च सप्तमे प्राप्ते ताः
सप्तैव निमन्त्रयेत् । षड्भ्यः सम्भोजयित्वा यथा-
शक्त्या विभूषणैः । भूषयित्वा माल्यवस्त्रैः कर्णवेशा-
ङ्कुलीयकैः । कुसुदा माधवी गौरी भवानी पार्वती
एषा । अम्बिका चेति संपूज्या दर्पणं दापयेत् पृथक् ।
ब्राह्मणं पूजयेत्त्वेकं वाच्यं सम्मन्त्रमस्तु मे । सप्तसुन्दरकं
नाम व्रतं पापहरं शुभम् । कृत्वा प्राप्नोति सौन्दर्यं
सौभाग्यमद्वयं तथा” ।

सप्तव्रतं विष्णुधर्मोत्तरे “अघातः संप्रवक्ष्यामि सप्तव्रत-
मेव ते । चैत्रशुक्लादधारभ्य प्रत्यहं दिनसप्तकम् । लवणं
क्षीरं सघृतं दक्षिमण्डं सुरोदकम् । तथैवैतुरसोदञ्च